

1. Osobnostní a sociální výchova

Smyslem průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (OSV) je pomáhat všem žákům utvářet si praktické životní dovednosti a pomáhat jim hledat vlastní cestu ke spokojenému životu a kvalitním mezilidským vztahům. Specifikem OSV je, že předmětem učení je sám žák, jeho osobnost a jeho vztahy s lidmi. OSV se v základním vzdělávání zabývá rozvojem schopností poznávání, sebepoznáním a sebepojetím, seberegulací, psychohygienou a kreativitou, věnuje se poznávání lidí, mezilidským vztahům, komunikaci, spolupráci a soutěži a také hodnotám, postojům, praktické etice a dovednostem rozhodování a řešení problémů.

www.rvp.cz

Téma osobnostní a sociální výchovy je postaveno na etických principech rozvoje osobnosti žáka a studenta, začlenění jeho představ, tužeb a cílů do školní kolektivní práce a identifikace se s rolí, která je mu v rámci skupiny vytvořena. Je to tedy psychologicky podmíněná výchova s řadou úskalí, která se před učitelem znenadání objeví, projekty tedy nelze detailně zpracovat, protože musí být přizpůsobeny aktuální situaci. Úloha pedagoga je zde velmi náročná, protože jeho působení může být velmi lehce kontraproduktivní.

Kreativita je velmi křehká věc, zejména pokud je postavena na vzájemné interakci jednotlivců, což je v současnosti věc zcela běžná. Škola by se tedy měla orientovat právě tímto směrem, a zaměřovat své úsilí na podporu schopností týmování a vzájemné spolupráce.

Kamil Navrátil

Ideální stát aneb hledejme cesty ze současné krize hodnot společnosti

Autor: Mgr. Kamil Navrátil,

v rámci projektu EVVO – škola pro život 2009

Vstupní informace

Snaha o tvorbu představy ideálního státu s rovnoměrným rozložením pravomocí jednotlivců a jejich povinností vůči celku je velmi stará a objevuje se dávno před naším letopočtem u antických filosofů, především Platóna (...) . Přes různé náboženské představy a středověké peripetie (sv. Augustin, Thomas Campanella, Daniel Defoe), představy francouzských osvícenců (Rousseau, ...) vede až k prvnímu vážnému pokusu o změnu ve společnosti, která se odehrála ve Francii na sklonku 18. století a ovlivnila svým výsledkem společenské procesy ve stoletích následujících .

Základní cíle

Cílem projektu je však vytvořit představu postavenou na současném základě a zkušenosti, odkazy k minulosti jsou chápány pouze jako pomůcky pro pochopení společenských jevů.

Metodika

Tento druh projektu je spíše dlouhodobý a předpokládá řadu přípravných prací. Je dobré vytvořit několik pracovních skupin dle zájmu studentů, které během přípravné fáze zpracují a promyslí podklady pro společnou diskuzi, ze které vyjdou konečná řešení.

Učitel zde figuruje jako zadavatel, moderátor a organizátor dění. Jeho role je důležitá v okamžiku nerozhodnosti jakým směrem se v projektu ubírat dále.

Popis možných aktivit a orientační harmonogram

- a) teoretický úvod k projektu (2-4 hodiny)
- b) rozdělení do pracovních skupin cca po
3 – 4 studentech (1-2 hodiny)
- c) přípravná fáze 1. ve skupinách A (6-10 hodiny)
- d) společná diskuze nad výsledky (2-4 hodiny)
- e) stanovení nových pracovních skupin (2-4 hodiny)
- f) realizační fáze 2. ve skupinách B (8-10 hodiny)
- g) shrnutí výstupů konferenčním způsobem a
prezentace (2-4 hodiny)
- h) ohodnocení jednotlivých skupin a role jednotlivců pro
týmy a projekt (2 hodiny)

Konkretizace aktivit

a) teorie (učitel) – proč je potřeba uvažovat o ideálním státě, historie, mezníky v dějinách, revoluce a jejich vliv na společnost, rozdělení společnosti, etické normy, práva jedince, struktura společnosti (vertikální, horizontální, politická), demografie, ekonomika, zdroje,

b) pracovní skupiny A – stanovení náplně skupin a přiřazení jejich členů, stanovení výstupu práce a jeho technických parametrů – zadá vyučující, stanovení cíle projektu (zadání pracovního úkolu – jaké má mít státní útvar parametry), skupina může být např. legislativní (ústava, zákony), ekonomická (čím se stát bude zabývat aby uživil obyvatele), průmysl a zemědělství (suroviny, plodiny), mocenská (ochrana státu, vnitřní ochrana), pracovní (stanovení jednotné pracovní doby), sociální (důchody, postižení), školská (co se bude učit), zdravotnická atd.

c) fáze 1. – samostatná práce skupin A, tvorba výstupu k diskuzi

d) diskuze – jednotlivé skupiny představují své výstupy (formou panelové diskuse), proběhne mezi nimi hlasování o vytvoření hlavní organizační a řídicí skupiny (vedení projektu), propagační a mediální skupiny (prezentace směrem vně), technicko – informační skupiny (příprava výstupů) a dalších skupin dle aktuální potřeby a zadání, učitel stanoví výstupní materiály a požadavky na jejich kvantitu a kvalitu, pomůže zadat pracovní náplně skupinám

e) fáze 2. – samostatná práce skupin B – komplexní zpracování dokumentů ustavujících státní formu (studium dostupných materiálů) na stanovených úrovních

f) konference – forma prezentace výsledků týmu před ročníkem (nabízí se možnost konfrontace se souběžně pracujícími třídami), mediální prezentace

g) ohodnocení (učitel) - zhodnocení projektu , týmu a jednotlivců - slovní a známkové výstupy, co se povedlo a naopak, doporučení pro příští projekt

Náměty pro učitele

Daný typ projektu se snaží kopírovat realitu a vytvářet alternativní konstrukt, který je zcela postaven na názorech a představách jeho tvůrců, tedy především žáků a studentů. Učitel by měl práci pouze usměrňovat a umožnit sebevyjádření jednotlivcům.

Jeho úloha spočívá především ve vyvolávání otázek týkajících se (v tomto případě) fungování společnosti, její morálky a etických norem.

Důležité je, aby studenti zapojení v projektu byli podněcováni nově objevujícími se skutečностями k definování těchto otázek a cítili na ně potřebu hledat odpovědi. Význam je právě v osobním přístupu každého a v identifikaci se s řešeným problémem. Jen tak nezůstává výsledný efekt vně a prorůstá dovnitř struktury osobnosti.